

Európai uniós tájékoztatás a Csuka Zoltán Városi Könyvtárban

Az érdi városi könyvtár 2001-ben nyert először támogatást állománygyarapításra a Külügyminisztériumtól. A könyvtár azóta létrehozott egy európai uniós információs sarkot, s számos új szolgáltatást vezetett be. Az alábbi írás az eddigi tapasztalatokat és a jövőbeli terveket összegzi.

A Külügyminisztérium közkönyvtári programjában, amely a kormányzat európai uniós közvélemény-felkészítési stratégiája keretében indult, az érdi Csuka Zoltán Városi Könyvtár 2001 óta vesz részt. Egyike azon harminc könyvtárnak, amely a kezdetektől, az első meghirdetett pályázattól a nyertesek közé sorolhatja magát.

Néhány mondat a településről. A több mint 60 km²-en, Budapest közvetlen szomszédságában elterülő Érdet sokan ismerik – de inkább csak felületesen –, főleg az átutazók közül. Látják, érzékelik a település problémáit: a városközpont hiányát, a közlekedési gondokat, az infrastruktúra hiányosságait stb. A 60 ezrenyi lakos főleg családi, kertesházakban él, ebből következik a város szétterülése, a városon belüli nagy távolságok megléte. A településen kevés a munkalehetőség, a lakosok nagy része Budapestre vagy más helyre jár dolgozni. A tíz általános iskola mellett két középiskola – egy szakképző és egy gimnázium – működik. Felsőoktatási intézménye nincs a városnak, de jellemző, hogy sok főiskolás, egyetemista otthon lakik, mert könnyen meg tudja közelíteni a felsőoktatási intézményét (például Budapesten). Vonzáskörzetünkhöz 4 község – Diósd, Pusztazámor, Sósút, Tárnok – tartozik, mintegy 22-25 ezer lakossal. A magasabb szintű könyvtári szolgáltatásokat ők is nálunk, a városi könyvtárban veszik igénybe. 2003-ban általánosságban egy olyan Érdet láthatunk, amely meglehetősen hátrányos helyzetben várja az uniós csatlakozást.

Hogyan tudunk kapcsolódni ezen hátrányok ellenére, illetve ezekkel együtt az uniós tájékoztatáshoz? Milyen mértékben és módon jelentkeznek a – körzettel együtt – mintegy 80–85 ezer ember számára az információs szükségletek?

Ha abból a mottóból indulunk ki, hogy „*ne a felhasználó keresse az információt, hanem az információ jusson el a felhasználóhoz*”, máris nehéz helyzetbe kerülünk. Milyen úton-módon jusson el az olvasóhoz az az információ, amit ő nem is keresett? Vajon valóban szüksége van-e erre az információra? Vagy talán nem is tudatosodott benne az igény? Amennyiben ezt felkeltjük, hasznosan járunk el.

Ez mind olyan felvetés, kérdés, amelyre nekünk, érdi könyvtárosoknak is választ kellett adnunk, illetve módokat, utakat keresnünk. El kell mondanunk, nem kis kihívást jelentett ez a feladat.

Örömünkre szolgált a Külügyminisztérium pályázati felhívása. A pályázaton azon települések közkönyvtárai vehettek részt, ahol nem működik Európai Információs Pont. Mi abban a reményben (is), hogy a továbbiakban esetleg a mi intézményünkben jön létre az EIP, indultunk a pályázaton, melynek révén 2001-ben 130 ezer, 2002-ben 150 ezer Ft-ot kaptunk egy európai uniós állományrész kialakítására. A pályázattal felvállaltunk egy olyan feladatot, amelynek értelmével ugyan tisztában voltunk, de a megvalósítás mikéntjével és a vég eredménnyel kevésbé.

Az első két év története

Először kialakítottuk az ún. *európai uniós sarkot*, különgyűjteményt hoztunk létre, az összeg nagy részét írott dokumentumokra, elsősorban könyvekre fordítottuk. Állományunkból kiválogattuk a már meglévő, a témával kapcsolatos könyveinket, s ezeket is elhelyeztük a különgyűjteményben. A könyveken kívül négy új folyóiratot rendeltünk meg az eddig előfizetetteken kívül. A gyűjteményben

elhelyeztük a különféle hírleveleket, prospektusokat, szórólapokat. A különgyűjtemény tartalmi összetételét természetesen meghatározza a könyvtár jellege, gyűjtőköre:

- az unió létrejötte, története;
- felépítése és működése;
- politikája;
- az egyes tagországok az EU-ban;
- Magyarország csatlakozása az EU-hoz.

Az írott dokumentumokon kívül CD-ROM-okat, videokazettákat is vásároltunk, internetes hozzáférésünk pedig lehetővé teszi az uniós adatbázisok elérését, a naprakész, friss információszolgáltatást. Sajtófigyelést végzünk, a sajtókivágatokat tematikusan rendezzük. Kérésre témabibliográfiát állítunk össze.

Az elmúlt két évben folyamatosan bővítettük különgyűjteményünket könyvekkel (kb. 150 könyv), folyóiratokkal, napilapokkal, CD-ROM-okkal.

Az európai uniós sarkot könyvtárunk olvasótermében, elkülönített állványon helyeztük el, külön számítógéppel működtetjük. Színes dekorációval, térképekkel, plakátokkal, zászlóval hívjuk fel a figyelmet rá. Állományunk bárki számára hozzáférhető és kölcsönözhető, könyvtárközi kölcsönzést is vállalunk.

A mottónak megfelelően megpróbáljuk az információt közvetlenül eljuttatni az emberekhez. Ennek megfelelően tájékoztatást adunk magáról a gyűjteményről, a lehetőségekről, de kérdéseket és válaszokat közvetlenül is megjelentetünk. Ezek az *információtovábbítások* a helyi lapokban (*Érdi Újság, Érdekes*), a helyi tévéműsorokban, valamint az *Érd honlapon* történnek meg. Hasznosnak, informatívnak bizonyultak továbbá eddigi rendezvényeink is, melyek számát igyekszünk növelni a jövőben.

Az *Európa Nap* (május 9.) alkalmából az utóbbi két évben kiállítás rendeztünk. A tárlókban, táblákon elhelyezett kiállításon bemutattuk az Európai Unió jelképeit, rövid történetét, szervezeti felépítését, működését, röviden a tagországokat, és Magyarország csatlakozási folyamatát az EU-hoz. Erre az alkalomra a Külügyminisztériumtól és az EU Delegációtól nagyon sok szóróanyagot kaptunk, amelyek sikert arattak az érdeklődők körében.

Megpróbáljuk a *különböző korcsoportokhoz* közvetlenül eljuttatni az információkat, illetve begyűjteni az őket érdeklő kérdéseket. Városunkban több

nyugdíjasklub is működik, részükre szerveztünk könyvtárunk munkáját, rendezvényeinket bemutató programokat, melynek keretében az európai uniós különgyűjteményről is tájékoztattuk őket. A Külügyminisztérium „*Engem is érint*” sorozatából, füzeteiből és egyéb szóróanyagokból számosat kaptak kézhez a résztvevők. Iskolai csoportok, osztályok is egyre gyakrabban keresnek fel bennünket, ha nem is mindig csupán az EU-sarok „kedvéért”, de ennek bemutatására is mindig sort kerítünk.

Egyéb kapcsolataink is kialakulóban vannak. Városunkban figyelemmel kísértük a különböző, a csatlakozással kapcsolatos eseményeket, s felajánlottuk segítségünket is az Európai Unióval kapcsolatos előadások megtartásához. Az Érdi Ipartestület pl. vállalkozók részére szervezett előadás-sorozatot, a 2003 májusában létrejött európai információs alpont kisebbségiek számára rendezett előadást.

A gyűjtemény nagyon megkönnyíti *mindennapi munkánkat*. Azon kívül, hogy gyűjteménykezelő munkatársunk valóban „beleásta” magát az EU-s ismeretekbe, az olvasószolgálatos kollégák is sokkal gyorsabban válaszolnak a faktográfiai, bibliográfiai kérdésekre. Sőt, az olvasók, az érdeklődők önállóan is tudnak tájékozódni az állományban.

Milyen kérdésekre kerestük a válaszokat? Az általános tudnivalók mellett egyre keresettebbek a mindennapi életet érintő információk, valamint az oktatáspolitikával, jogharmonizációval, környezetvédelemmel, vállalkozásokat érintő kérdésekkel kapcsolatos információk. Például:

- Milyen változást hozott a Nizzai Szerződés a korábbi alapszerződésekhez képest?
- Hogy hangzik az Európai Unió himnuszának szövege?
- Van-e egységes nyugdíjrendszer az EU-n belül? Mutassa be egy EU tagország nyugdíjrendszerét!
- A csatlakozással Magyarországon milyen változások történnek az adójog területén?
- A hátrányos helyzetű régiók Magyarországon milyen támogatásért pályázhatnak?
- Mutassa be egy európai uniós tagország oktatási rendszerét!

Használóink elsősorban a tanulók közül kerülnek ki: az általános és középiskolások különféle iskolai feladatokhoz, versenyekhez keresnek anyagot, a felsőfokú oktatásban részt vevők dolgozatokhoz, szakdolgozatokhoz gyűjtenek és gyűjtetnek ve-

lünk. Az élethosszig tartó tanulás is jelentősen megmozgatja az állományt: a különféle, munka mellett végzett tanfolyamok, iskolák gyakran adnak uniós témájú feladatokat.

A különgyűjtemény felelőse részt vett a Külügyminisztérium által szervezett *továbbképzéseken*, amelyek hasznosnak bizonyultak, és többször is támpontot nyújtottak az EU-s tájékoztatáshoz, ugyanakkor a könyvtárosok többszöri találkozása lehetővé tette a tapasztalatcserét, és új ötletekkel is gazdagodhattunk.

Terveink között szerepel még ebben az évben a gyűjtemény igény szerinti továbbfejlesztése, amely nemcsak bővítést jelent, hanem az aktualitását veszített dokumentumok (pl. sajtókivágatok) törlését is. Idén először vállalkozunk egy kiállítással egybekötött játékos, zenés vetélkedő megszervezésére is az általános iskolások számára. Tervezzük a könyvtár honlapjának továbbfejlesztését is, amelyen helyet kapna az európai uniós különgyűjtemény bemutatása, és az ezzel kapcsolatos hasznos ugrópontok elérése.

Azt gondoljuk, hogy az érdi könyvtárban létrehozott uniós különgyűjteményre alapozott információszolgáltatás, tájékoztatás hasznosnak, értékesnek, továbbfejlesztésre alkalmasnak bizonyult, hiszen

- az érdeklődők könnyen, gyorsan hozzájutnak a keresett információhoz;
- a kutatók, tanulmányírók anyagot kapnak a feldolgozandó témákhoz;
- a pályázatkészítők szakmai és gyakorlati segítséghez jutnak;
- az érdeket, illetve egyes csoportjaikat közvetlenül érdeklő információk különböző módon eljutnak hozzájuk (helyi sajtó, tv, rádió, kiállítások, vetélkedők, előadások).

Reményeink szerint nem állunk meg az európai uniós információszolgáltatásnál, hanem a kapott információkat (is) hasznosítva a mi településünk is megfelel majd az uniós elvárásoknak.

Beérkezett: 2003. XII. 2-án.

HIRDESSEN!

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
kiadásában havonta megjelenik a

tmt – Tudományos és Műszaki Tájékoztatás
könyvtárak, információs intézmények szakfolyóirata,
amelyben megrendelésre hirdetés is elhelyezhető.

A hirdetések ára:

- ◆ beszerkesztett (fekete-fehér): 60 000 Ft/oldal + 25% áfa
- ◆ szórólap elhelyezése (25 g-ig): 45 000 Ft + 25% áfa

A kiadvány formátuma: A/4. ◆ Tükörméret: 168 x 225mm

Bővebb információ:

BME OMIKK, TMT Szerkesztőség

Tel.: 457-5308 Fax: 457-5311 • E-mail: tmt@omikk.bme.hu

Felvilágosítás és hirdetésfelvétel:

BME OMIKK Értékesítési és Marketing Csoport

1011 Budapest, Gyorskocsi u. 5–7. • Levélcím: 1255 Bp., Pf.: 207
Tel.: 457-5333 • Fax: 457-5334 • E-mail: marketin@info.omikk.bme.hu